

Tieslietu ministrija

This project is co-funded by
the European Union

**Alternatīvas ieslodzījumam, resocializācijas procesu
būtība
(ceļā no pagātnes uz nākotni)**

Konference
“Dažādības aspekti darbā ar dzimumnoziedzniekiem”
2016.gadā 26.maijā

Tieslietu ministrija

**Darba ar dzimumnoziedzniekiem vēsturiskais
aspekts**

- **Līdz 2009.gadam** – diezgan fragmentāras aktivitātes, fragmentāra institūciju iesaiste;
- **2009.gada 25.augustā** Ministru kabinets atbalstīja **Rīcības plānu nepilngadīgo aizsardzībai no noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību 2010.-2013.gadam (turpmāk – Plāns).**

2

Tieslietu ministrija

Darba ar dzimumnoziedzniekiem vēsturiskais aspekts

Plāns paredzēja aktivitātes 4 virzienos:

1. profilakses pasākumu attīstīšana, sabiedrības izglītošana un iesaistīšana noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību ierobežošanā, sabiedrības informēšanas kampaņas.

Rezultāts – apmācības bērniem pirmsskolas iestādēs, pamatskolās, speciālistu apmācība izglītības iestādēs, bāriņtiesu, tiesu, prokuratūras, policijas, ieslodzījuma vietu un Valsts probācijas dienesta darbinieku zināšanu pilnveidošana.

Grozījumi normatīvajos aktos, kas paredz bāriņtiesu informēšanu par iespējami par klientiem –dzimumnoziedzniekiem.

VAI AR ŠO PIETIEK?

3

Tieslietu ministrija

Darba ar dzimumnoziedzniekiem vēsturiskais aspekts

2. Sodu politikas pilnveidošana

Rezultāts - 2012.gada 16.augustā Ministru kabinets atbalstīja Ministru kabineta noteikumus „Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests nodrošina papildsoda - probācijas uzraudzība – izpildi”.

- 2013.gada 4.jūnijā Ministru kabinets atbalstīja Preventīvo piespiedu līdzekļu koncepcijas izstrāde, šobrīd tiek izstrādāts attiecīgs likumprojekts.

T.sk. - 2009.gada 9.janvārī Ministru kabinets atbalstīja Kriminālsodu politikas koncepciju. Sekojoši grozījumi normatīvajos aktos.

-2014.gada 14.jūnijā spēkā stājās grozījumi Krimināllikumā (direktīvas ieviešana), kas maina atsevišķu nodarījumu kvalificējošās pazīmes un nosaka smagākas sankcijas par nodarījumiem, kas saistīti ar seksuālu vardarbību pret bērniem, bērnu seksuālu izmantošanu un bērnu pornogrāfiju.

VAI TAS BIJA MAKSIMUMS, KO VARĒJĀM IZDARĪT?

4

Tieslietu ministrija

Darba ar dzimumnoziedzniekiem vēsturiskais aspekts

3. Personu, kuras izdarījušas noziedzīgus nodarījumus pret ticumību un dzimumneaizskaramību, resocializācijas sistēmas izveide ieslodzījuma laikā un uzraudzības pilnveidošana.

Rezultāts – daudz dažādu aktivitāšu IeVP un VDP, galvenokārt pateicoties Norvēģijas finansētā VPD individuālā projektā Nr.LV0068 “Par dzimumnoziegumiem notiesāto personu uzvedības korekcijas sistēmas attīstīšana Latvijā” plānotajam.

LABS PROGRESS!

5

Tieslietu ministrija

Darba ar dzimumnoziedzniekiem vēsturiskais aspekts

4. Starpinstitucionālās sadarbības attīstīšana

Rezultāts – daudz dažādu labu aktivitāšu, kuru ietvaros visas iesaistītās puses tika savestas kopā (vājā vieta – pašvaldības?).

-NPAIS ieviešana (kvalitāte?)

**IZDOŠANĀS PAMATS – AKTĪVS PROBĀCIJAS
DARBINIEKU DARBS! DARBS TURPINĀSIES..**

6

Tieslietu ministrija

Darbs ar dzimumnoziedzniekiem – skatiens nākotnē

- Ir secināts, ka **ir nepieciešams jauns plāns** nepilngadīgo aizsardzībai no dzimumnoziedzumiem **2016.-2020.gadam**. Darbs jāplāno šādos virzienos:
 - Preventīvie pasākumi, sabiedrības izglītošana un iesaistīšana dzimumnoziedzumu ierobežošanā, speciālistu apmācība bērnu tiesību aizsardzības jomā;
 - sodu politikas pilnveidošana attiecībā uz bīstamiem likumpārkāpējiem atbilstoši Eiropas Padomes Ministru komitejas rekomendācijai CM/Rec(2014)3, tai skaitā Preventīvo piespiedu līdzekļu sistēmas izveide;
 - to personu uzraudzības, ārstēšanas un resocializācijas prakses uzlabošana, kuras izdarījušas noziedzīgus nodarījumus pret tikumību un dzimumneaizskaramību;
 - starpinstitucionālās sadarbības attīstīšana.

7

Tieslietu ministrija

Darbs ar dzimumnoziedzniekiem – skatiens nākotnē

Jautājumi, kas raisa bažas jaunā plāna izstrādes kontekstā:

- Kā tikt galā ar sabiedrības, t.sk. politiķu, stereotipiem, kas traucē veidot efektīvas alternatīvas ieslodzījumam? Masu mādiņu loma?
- Kā noturēties pretī populistisko risinājumu spiedienam? Kā lēmumu pieņēmējiem «pārdot» idejas, kuru efektivitāte ir pierādīta citās valstīs?
- Vai valsts atradīs valsts budžeta līdzekļus jaunajā plānā iecerēto pasākumu īstenošanai?
- Pārējo iesaistīto institūciju vēlme iesaistīties..

Pozitīvie signāli:

- Eiropas Sociālā fondu līdzekļi, kas ļaus attīstīt darbinieku apmācību un supervīzijas;
- Ieslodzīto resocializācijas pamatnostādnes 2015. – 2020.gadam un plāns pamatnostādņu īstenošanai.

8

Tieslietu ministrija

Alternatīvas ieslodzījumam

- Latvijā – dzimumnoziedzniekiem šobrīd NAV reālu alternatīvu ieslodzījumam!
- Nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana no soda (tiem dzimumnoziedzniekiem, uz kuriem tā attiecas) ir brīvības atņemšanas soda izpildes forma, nevis alternatīva!
- Izeja = brīvības atņemšanas sods + probācijas uzraudzība.
- Cik ilgam jābūt brīvības atņemšanas periodam, lai pēc tam probācijas uzraudzības ietvaros nav tikai jācīnās ar ilga ieslodzījuma sekām..

9

Tieslietu ministrija

Dzimumnoziedznieku resocializācijas procesu būtība

Dzimumnoziedznieks:

- sarežģīts klients, kam grūti atzīt vainu, lai sāktu resocializācijas procesu;
- specifiskas darba metodes, jāņem vērā personas apdraudējums cietumā, bailes tapt atklātam, utt.
- lielāks izdegšanas risks darbiniekiem, jo jāstrādā ar tieksmēm, nosliecēm, kas sabiedrībai un indivīdam ir nepieņemamas, ar smagām sekām utt.

Tomēr neskatoties uz visu iepriekš minēto, resocializācija, iespējams, ir vienīgais veids, kā pasargāt sabiedrību no jauniem dzimumnoziegumiem.

1
0

Tieslietu ministrija

Paldies par darbu, ko jūs darāt!

Kristīne Ķipēna, Tieslietu ministrijas Nozaru politikas departamenta Kriminālsodu
izpildes politikas nodaļas vadītāja